น่ารู้จากวารสาร

□ ธีรพันธ์ อันทะฤทธิ์ □

พระธรรมญาณมุนี "ทางชีวิตเรื่องวันพระ" **พุทธจักร** 39,12 (ธ.ค.28) 26–32

วันสำคัญในพระพุทธศาสนาที่เก่าแก่ที่สุด มีความหมายในทางคุณค่าสำคัญที่สุด มีขอบเขตกว้างขวางและลึกซึ้งที่สุดคือ วันพระ

วันพระเกิดขึ้นในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังมีพระชนม์อยู่ โดยมติของคณะสงฆ์ในยุคนั้น มีความหมายว่าวันที่พระกำหนดนัดประชุมกัน เพื่อความพร้อมเพียงในการศึกษาธรรมโดยมีกิจกรรมเหล่านี้คือ

1. รับฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า
2. รับฟังธรรมจากพระผู้มีความสามารถด้วยกันเอง
3. ผลัดเปลี่ยนการแสดงธรรมตลอดคืนให้เป็นพิเศษกว่าวันธรรมดา

"ธรรม" คือ ระบบชีวิตที่ถูกต้อง ระบบชีวิตที่บริสุทธิ์ โดยเป็นระบบชีวิตปกติเป็นไปตามหลักเกณฑ์โดยอิสระเสรีแห่งจิตใจ ปราศจากอารมณ์ที่เศร้าหมองทุกประการ ธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับคนทั้งปวงที่มีความรักตนถูกทาง และมีความปรารถนาชอบ

การแสดงธรรม มีความหมายเหมือนการบรรยายเรื่องจริงของชีวิต การฟังธรรมมีความหมายเหมือนการเรียนเรื่องจริงของชีวิต เพื่อเลือกรายการตามที่ตนประสงค์

"*วันพระ*" จึงมีความหมายเป็น "*วันชีวิตที่ถูกต้อง ที่บริสุทธิ์ แจ่มใส*"

มติของพระอริยสงฆ์ในสมัยพุทธกาลที่กำหนดให้มีวันพระขึ้น จึงเป็นสิ่งมีคุณค่าแก่มวลมนุษย์อย่างยิ่งใหญ่ไพศาล เพราะมิใช่ให้ประโยชน์เฉพาะภายในสังคมสงฆ์เท่านั้น แต่ให้ประโยชน์

ไปถึงประชาชนทั่วไป กล่าวคือ หนึ่ง เมื่อประชาชนทราบว่า พระสงฆ์ท่านประชุมฟังธรรมกันก็พากันไปร่วมฟังธรรมด้วย และสองประชาชนเกิดความรู้สึกว่า วันพระเป็นวันครองตนให้บริสุทธิ์ จึงพากันงดเว้น สิ่งที่กระทบต่อความผาสุกของคนอื่นและสัตว์ทั้งหลาย เช่น หยุดไถนาวันพระ หยุดใช้สัตว์พาหนะวันพระ ผู้ใหญ่หยุดทำโทษผู้น้อย พ่อ-แม่ ครูอาจารย์ หยุดทำโทษลูกหยุดทำโทษนักเรียน และต่อมาหยุดงานอาชีพในวันพระ

ในที่สุดกำหนดเอาวันพระเป็น *"วันเมตตา"* รักกันปรารถนาดีต่อกันหลีกเลี่ยงจากการประทุษร้าย การมุ่งร้ายต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ

"วันพระเป็นวันอภัยทาน" เป็นวันพักผ่อนร่างกาย เป็นวันพัฒนาจิตใจ ทั้งส่วนตัว ส่วนครอบครัวและส่วนรวม วันพระจึงเป็นวันสันติสุขของชาวพุทธในสมัยพุทธกาล

ในสมัยพุทธกาล วันพระ มีเดือนละ 6 วัน ในสมัยปัจจุบันวันพระมีเดือนละ 4 วัน คือ วันขึ้น 8 ค่ำ วันขึ้น 15 ค่ำ วันแรม 8 ค่ำ วันแรม 15 ค่ำ ซึ่งมีพอเหมาะแก่ภาวะการณ์ปัจจุบันสำหรับเมืองไทยไม่มากไม่น้อยเกินไป แต่ความสำคัญของวันพระในสมัยปัจจุบันได้ลดลง ไม่เหมือนในสมัยพุทธกาล

ปัญหาสำคัญอยู่ตรงที่ว่า เป็นการสมควรหรือไม่ที่ชาวพุทธทั้งหลายจะได้เรียกร้องให้วันพระ กลับมาในประการที่มีความหมายมีคุณค่าเหมือนแต่เดิม หรือจะปล่อยให้วันพระร่วงโรยเสื่อมโทรมอย่างนี้ไปตามลำดับ และหายไปในที่สุด ตามสภาพของสิ่งทั้งหลาย ที่มีการเกิดขึ้นในเบื้องต้น เปลี่ยนแปลงร่วงโรยไปในท่ามกลาง และหมดสิ้นในที่สุด

ชัยชนะ รุ่งจำรัส "ทำอย่างไรจึงจะไม่เป็นหนี้" **คลังสมอง** 2,7 ก.ย.–ต.ค. 25 18–19

"ครอบครัวจะเป็นสุขถ้าปราศจากหนี้" ครอบครัวหลายต่อหลายครอบครัวต้องพังลงถึงบ้านแตกสาแหรกขาด อันเนื่องมาจากหนี้มามากต่อมากสาเหตุนั้นเพราะหัวหน้าครอบครัวไม่รู้จักจัดการเรื่องการเงินให้รอบคอบ คนในครอบครัวไม่ยอมรับสภาพการจัดการเรื่องการเงินของหัวหน้าครอบครัวและหัวหน้าครอบครัวขาดความสามารถในการหาเงินมาจุนเจือครอบครัวได้อย่างเพียงพอ

แต่การเงินได้มากหรือได้น้อยของหัวหน้าครอบครัว ดูไม่ค่อยจะเป็นปัญหามากนัก หาก หัวหน้าครอบครัวรู้จักการจัดการเรื่องการเงิน อะไรควรจ่ายอะไรควรประหยัด และอะไรควรจะ ออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน ล้วนเป็นประเด็นที่น่าสนใจทั้งนั้น บุคคลที่หาเงินเก่ง ทว่าไม่รู้จักการวาง แผนการใช้เงินที่ดีชีวิตที่มองดูมืออนาคต อาจกลายเป็นคนไร้อนาคตไปก็เป็นได้ ตรงกันข้ามกับ บุลคลที่หาเงินได้ไม่คล่องตัวนัก แต่มีนโยบายในการใช้จ่ายเงินอย่างดีประกอบด้วยความรัดกุม อาจส่งผลสะท้อนให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้

หัวหน้าครอบครัวนั้น ถ้าแยกตามผลของรายได้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. หัวหน้าครอบครัวที่มีรายได้ประจำ ได้แก่ พนักงานลูกจ้างของบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ ครู แพทย์ เป็นต้น

2 หัวหน้าครอบครัวที่มีรายได้ไม่สม่ำเสมอ มากบ้างน้อยบ้างตามสภาพการค้าและการ จัดงาน ได้แก่ พ่อค้าแม่ค้า นักธุรกิจ ทนายความ ผู้รับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น โดยสภาพทั่วไป หัวหน้าครอบครัวประเภทนี้ มักจะไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับรายได้ไม่สมดุลย์กับรายจ่าย เพราะส่วน มาก หัวหน้าครอบครัวประเภทนี้จะมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ดี หมุนเงินคล่อง แต่อาจล้มเหลวได้ เมื่อ ธุรกิจที่ทำอยู่เกิดผิดพลาดขึ้น ในช่วงนั้นถ้าหัวหน้าครอบครัวไม่จัดแจงเรื่องการเงินในระบบที่ดี สมาชิกในครอบครัวย่อมพบกับความเดือดร้อนสั่นสะเทือนไปกับธุรกิจนั้นด้วย

ทางออกในการจัดการเรื่องการเงินของหัวหน้าครอบครัวที่มีรายได้ไม่สม่ำเสมอ ควร แยกเงินรายได้ออกเป็น 3 บัญชีคือ

1. เงินเพื่อการลงทุนต่อเนื่อง
2. เงินสำหรับใช้จ่ายในครอบครัวและตนเอง
3. เงินออมในรูปของการฝากธนาคาร และการประกันชีวิต

สำหรับการจัดระบบการเงินภายในครอบครัว ของหัวหน้าครอบครัวที่มีรายได้ประจำ นั้น ก่อนอื่นจะต้องดูรายได้ประจำเสียก่อนว่ามีรายรับเดือนละเท่าไหร่ เมื่อรู้จำนวนที่แน่นอน ก็จัดแบ่งออกเป็นสัดส่วนตามความต้องการของผู้ใช้ กับความเหมาะสมในอัตราที่เฉลี่ยออกมาแล้ว ไม่สูงกว่ารายได้ประจำเดือนที่ได้รับอยู่

จากจำนวนรายได้ประจำของหัวหน้าครอบครัวเท่ากับร้อยเปอร์เซ็นแบ่งได้มีดังนี้

เงินใช้จ่ายในครอบครัว 60%

เงินใช้จ่ายในส่วนตัว 20%

เงินออม 10%

เงินเบ็ดเตล็ด 10% (ได้แก่ภาษีสังคม ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนทั้งครอบครัวและส่วนตน) เงินเบ็ดเตล็ดนี้หากเหลือในแต่ละเดือนให้ผลักเข้าเป็นเงินออม

อโรคยา ปรมา ลาภา ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ นั้นคือพุทธภาษิตในด้านสุขภาพอนามัย เช่นเดียวกัน

การไม่มีหนี้ ย่อมเป็นลาภอันประเสริฐในการเกิดมามีชีวิตอยู่ในภาระเศรษฐกิจปัจจุบัน

□ □ □